

Lietas arhīva Nr. CA-0439-17/5

LĒMUMS

Liepājā 2017.gada 15.augustā
(Civilprocesa likuma 447. panta pirmās daļas kārtībā)

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā: tiesneses B.Ķeire, L.Kraule un A.Klaiše rakstveida procesā izskatīja AS “Latzemes aktīvi” iesniegto blakus sūdzību par Liepājas tiesas 2017.gada 11.jūlija lēmumu

Tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a:

AS “Latzemes aktīvi” (turpmāk tekstā Prasītājs) cēlis prasību Liepājas tiesā pret Liepājas pilsētas domi (turpmāk tekstā Atbildētājs) par zemes nomas tiesisko attiecību konstatāciju un parāda piedziņu.

Prasība pamatota uz Civillikuma 2010., 2017., 2018., 2122. – 2124.pantu.

Ar Liepājas tiesas 2017.gada 11.jūlija lēmumu prasības pieteikums atstāts bez virzības, nosakot termiņu trūkumu novēršanai.

Tiesnesis konstatējis, ka prasības pieteikuma 3. un 4.punktā (lietas 4.lapa) norādītie prasījumi atzīstami par tādiem prasījumiem, par kuriem Civilprocesa likums neparedz valsts nodevas samaksu.

Savukārt attiecībā uz 1. un 2.punktā ietvertajiem prasījumiem ir izveidojusies stabila un nemainīga tiesu prakse, ka šādi prasījumi ir divi patstāvīgi, mantiski prasījumi, par kuriem valsts nodeva aprēķināma, atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 4. un 10.punktam (*sk. Rīgas apgabaltiesas 2011.gada 7.oktobra lēmumu lietā Nr.CA-5023-11/17, Rīgas apgabaltiesas 2011.gada 7.oktobra lēmumu lietā Nr.CA-5024-11/17, Rīgas apgabaltiesas 2012.gada 24.septembra lēmumu lietā Nr.CA-4376/27, Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 10.jūnija lēmumu lietā Nr.CA-2033-14/14, Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 1.aprīļa lēmumu lietā Nr.CA-1968-16/15*).

Atstājot prasības pieteikumu bez virzības, pirmās instances tiesas tiesnesis norādījis, ka Prasītājs nav iesniedzis rakstveida pierādījumus, kas apstiprinātu valsts nodevas pilnīgu nomaksu likumā noteiktajā apmērā un kārtībā.

Tiesnesis secinājis, ka valsts nodeva samaksāta nepilnīgi, tas ir EUR 416,82 apmērā, nav samaksāta valsts nodevas daļa EUR 79,42 apmērā.

Tiesnesis atsaucies uz Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 4.punktu, kur noteikts, ka summa prasībās par terminētiem maksājumiem un devumiem ir visu maksājumu vai devumu kopsomma, bet ne vairāk kā par trim gadiem.

Tiesnesis, aprēķinot prasības summu par prasījumu konstatēt nomas tiesiskās attiecības, ņēmis vērā laika posmu no 2008.gada 7.janvāra līdz 2011.gada 7.janvārim.

Tiesnesis atzinis, ka prasības pieteikums precizējams, norādot pareizo Atbildētāja reģistrācijas numuru un juridisko adresi.

Lēmums pamatots ar Civilprocesa likuma 133.pantu.

Par pirmās instances tiesas lēmumu Prasītājs iesniedzis blakus sūdzību, lūdzot atcelt lēmumu daļā par valsts nodevas samaksu. Norādījis, ka nomas attiecību atzīšanas prasībai jātiek saistītai ar zemes maksas piedziņu, kā tas arī ir minētajā gadījumā. Prasība atzīt nomas attiecību konstatāciju ir pakārtota – palīgprasība – galvenās prasības, kas ir vērsta uz konkrēta tiesību aizskāruma novēršanu (parāda piedziņu) pamatošanai.

Sūdzības iesniedzējs atsaucies uz judikatūru, kur atzīts, ka apstākļi, ka zemes īpašnieks atsevišķa prasījuma veidā nav lūdzis atzīt nomas attiecību pastāvēšanu starp viņu un dzīvokļa īpašnieku, nevar būt pamats liegt prasītājam iespēju no nomas līguma subjekta saņemt atlīdzību par zemes lietošanu (*sk. Nr.SKC-226/2016*); Savukārt citā lietā Augstākā tiesa spriedusi, ka zemes īpašnieka tiesības celt prasību tiesā par zemes nomas līguma noslēgšanu ir saprotams tādējādi, ka zemes īpašniekam ir tiesības prasīt gan faktisko nomas tiesisko attiecību atzīšanu, gan arī strīdu izšķiršanu par nomas līguma būtiskajām sastāvdaļām un parāda piedziņu, jo nepievēršoties nomas līguma būtiskajām sastāvdaļām, nav iespējams izšķirt strīdu pēc būtības par nomas tiesisko attiecību nodibināšanu vai šādu faktisko attiecību, kas pastāv uz likuma pamata, konstatēšanu. Nomās maksas parāds, atbilstoši nodibinātajiem apstākļiem, ir pakārtots jautājums. (*sk. Nr.SKC-5/2016*).

Tiesnesis nepareizi novērtējis Prasītāja prasījumu, to neloģiski un neiespējami sadalot. Prasītāja materiāltiesiskais prasījums ir prasības priekšmets, kurā ietilpst arī prasības materiālais objekts, t.i., strīdīgo materiāltiesisko attiecību objekts (*sk. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 9.janvāra lēmumu lietā Nr.SKC-141*), kas šajā gadījumā ir nomas attiecību konstatācija (pierādījums), tiesas nodibinātās nomas maksas piedziņai.

Uzskata, ka tiesām vienādos tiesiskos apstākļos ir jāpieņem vienādi nolēmumi, kas izriet no vienas un tās pašas tiesiskās attiecības. Atsaucies uz Rīgas apgabaltiesas nolēmumu Nr.CA-2898-16/24, Nr.C30515215, kur norādīts kādā kārtībā aprēķināma valsts nodeva, norādot, ka valsts nodeva maksājama tikai par nomas maksas piedziņas prasījumu.

Lūgts atcelt pirmās instances lēmumu daļā par valsts nodevas piemaksu EUR 79,42 apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 447.panta pirmo daļu blakus sūdzība izskatāma rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi.

Tiesas kolēģija, iepazinusies ar pārsūdzēto lēmumu, blakus sūdzības argumentiem, rakstveida pierādījumiem, uzskata, ka blakus sūdzība ir pamatota pārsūdzētajā daļā par piemaksājamās valsts nodevas apmēru un Liepājas tiesas tiesneša 2017.gada 11.jūlija lēmums šajā daļā ir atceļams.

Civilprocesa likuma 133.pantā ir noteikti prasības pieteikuma atstāšanas bez virzības pamati un vai tādi pastāv tiesai ir jāvērtē pēc būtības, nevis formāli.

Prasības celšanas vispārīgie noteikumi ir ietverti Civilprocesa likuma 18.nodaļā. Šīs nodaļas 129.panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka prasības pieteikumam pievienojami dokumenti, kas apstiprina valsts nodevas un citu tiesas izdevumu nomaksu likumā noteiktajā kārtībā un apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmajai daļai, par katru prasības pieteikumu – sākotnējo prasību vai pretprasību, kas iesniegta jau iesāktā procesā, pieteikumu sevišķās tiesāšanas kārtības lietās, kā arī citiem šajā pantā paredzētajiem pieteikumiem, kurus iesniedz tiesā, maksājama valsts nodeva šajā pantā norādītajos apmēros.

Savukārt no Civilprocesa likuma 34.panta izriet, ka likums izšķir mantiskas prasības, mantiskas prasības, kas nav jānovērtē, un nemantiskas prasības. Lai noteiktu, vai prasība ir mantiska vai nemantiska, jāvērtē prasības priekšmets.

Tiesību doktrīnā izvirzīts viedoklis, ka prasības priekšmets ir nevis pats atbildētājam izvirzītais prasījums, bet gan tas, uz ko šis prasījums vērsts (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā: Tiesu namu aģentūra, 2006, 216.lpp.*).

Viens no Civilprocesa pamatprincipiem ir dispozitivitātes princips, proti, tā ir pušu brīva rīcība ar savām subjektīvām tiesībām un to aizsardzības līdzekļiem. Procesuālo tiesību izmantošana ir atkarīga no puses ieskatiem, turklāt par savu tiesību izmantošanu un tās sekām puse pati ir atbildīga (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā.-Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2011, 318.lpp.*).

Prasība pret atbildētāju ir celta par zemes nomas tiesisko attiecību konstatāciju un parāda piedziņu; prasībai pievienota kvīts par valsts nodevas EUR 416,82 samaksu.

Pirmās instances tiesa pareizi norādījusi, ka celtā ir mantiskā prasība, tātad apmaksājama ar valsts nodevu, ko arī prasītājs ir veicis EUR 416,82 apmērā par prasījumu EUR 4552,12 apmērā (lietas 4.lapa).

Tiesas kolēģijas ieskatā, pirmās instances tiesas tiesnesis kļūdaini uzskatījis, ka šajā gadījumā prasījums sastāv no diviem mantiskiem prasījumiem, par kuriem katru atsevišķi maksājama valsts nodeva saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 4. un 10.punktu.

Konkrētajā gadījumā, prasībā norādītais pirmais prasījums ir parāda piedziņas prasījuma pamatojums, jo, konstatējot nomas attiecību pastāvēšanu uz likuma pamata, jākonstatē arī būtiskās sastāvdaļas un pēc tam konstatējams maksājamā parāda apmērs.

Augstākā tiesa ir atzinusi, ka uz likuma pamata pastāvošām zemes nomas attiecībās, zemes īpašniekam pat atsevišķā prasījuma veidā nav jālūdz nomas tiesisko attiecību pastāvēšanas konstatēšanu un šādam lūgumam neesot, nav pamata liegt prasītājam iespēju saņemt atlīdzību par zemes lietošanu (*sk.SKC-226/2016, 6.2.2.punkts*).

Nosakot piemaksājamo valsts nodevas apmēru, tiesnesis ir to aprēķinājis no nomas maksas par laika posmu no 2008.gada 7.janvāra līdz 2011.gada 7.janvārim, par trīs gadiem, bet par šo laika posmu ir valsts nodeva nomaksāta, jo šis posms ir ietverts piedzenamā parāda summā, tātad divas reizes par vienu laika posmu nav pamata prasīt maksāt valsts nodevu.

Neatbilst patiesībai, ka šajā jautājumā ir izveidojusies stabila un nemainīga tiesu prakse, jo tiesnesis pamato to tikai ar vienā apgabaltiesā radušos tiesu praksi atsevišķās lietās, nevis uz kāda visaptveroša pētījuma pamata par visām

apgabaltiesām.

Šādos apstākļos tiesas kolēģija uzskata, ka valsts nodevas piemaksas noteikšana EUR 79,42 apmērā ir nepamatota un lēmums šajā daļā atceļams.

Tā kā pirmās instances tiesas noteiktais termiņš trūkumu novēršanai pārējā daļā nav pārsūdzēts, jauns termiņš trūkumu novēršanai lēmuma atceltajā daļā nav nosakāms.

Apelācijas instancei nav tiesību izlemt jautājumu pēc būtības attiecībā uz civillietas ierosināšanu pirmās instances tiesā, un tāpēc pirmās instances tiesai jautājums par prasības pieteikuma pieņemšanu un civillietas ierosināšanu ir jālemj vēlreiz saskaņā ar CPL 131.panta nosacījumiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 447.panta pirmo daļu, 448.panta pirmās daļas 2.punktu, 449.pantu tiesas kolēģija

n o l ē m a:

atcelt Liepājas tiesas 2017.gada 11.jūlija lēmumu daļā par valsts nodevas EUR 79,42 apmērā samaksu un jautājumu par AS "Latzemes aktīvi" prasības pret Liepājas pilsētas pašvaldību pieņemšanu nodot jaunai izskatīšanai Liepājas tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese

B.Ķeire

Tiesnese

L.Kraule

Tiesnese

A.Klaiše

(personiskais paraksts)

NORAKSTS PAREIZS

Kurzemes apgabaltiesas tiesnese

Liepājā 2017. gada 16. augustā

Biruta Ķeire